

***Buxoro davlat universiteti Filologiya va
tillarni o'qitish o'zbek tili ta'limi
yo'nalishi: o'zbek tili ta'limi 9-1 UZBS-21
guruh talabasi Ahrorova Dinaraning
Yangi tahrirdagi O'zbekiston
Respublikasi Konstitutsiyasi fanidan
taqdimoti***

MAVZU

Mustaqil O'zbekiston Respublikasi Birinchi
Konstitutsiyasi va uning o'ziga xos jihatlari

REJA

1. Kirish
2. Konstitutsiya yaratish jarayoni
3. 1992-yilgi Birinchi Konstitutsiyaning asosiy mazmuni
4. O'ziga xos jihatlari
5. Xulosa

1991-yil 31-avgust kuni O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining navbatdan tashqari sessiyasida mamlakatning davlat mustaqilligi rasman e'lon qilindi. Bu tarixiy voqea o'zbek xalqining asriy orzu-intilishlarini ro'yobga chiqardi hamda siyosiy, iqtisodiy va huquqiy jihatdan yangi davrni boshlab berdi.

Yangi davlatni barpo etish uchun, eng avvalo, mustaqil respublikaning siyosiy tuzilishi, davlat hokimiyati tizimi, fuqarolarning huquq va erkinliklarini kafolatlaydigan asosiy qonun – Konstitutsiya zarur edi.

Chunki ***Konstitutsiya***:

- davlatning suverenitetini, hududiy yaxlitligini va xalq hokimiyatini belgilaydi;
- hokimiyatning qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud tarmoqlarini aniq ajratadi;
- fuqarolarning shaxsiy, siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy hamda madaniy huquqlarini kafolatlaydi;
- bozor iqtisodiyotiga o'tish, xususiy mulkni e'tirof etish, xalqaro maydonda teng huquqli davlat sifatida faoliyat yuritishning huquqiy poydevorini yaratadi.

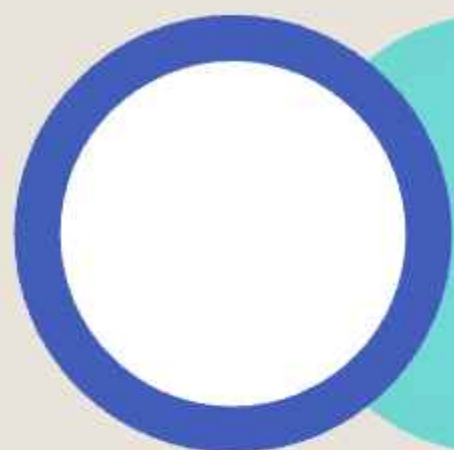
1991–1992-yillarda
O'zbekistonning birinchi
Konstitutsiyasini ishlab chiqish
masalasi eng muhim vazifa
sifatida kun tartibiga qo'yildi.

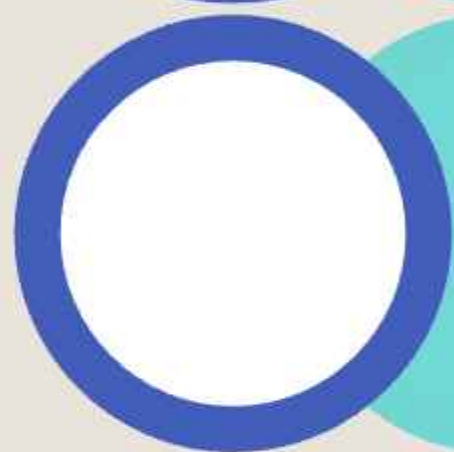
**КОНСТИТУЦИЯ
РЕСПУБЛИКИ
УЗБЕКИСТАН**

"ЎЗБЕКИСТОН"

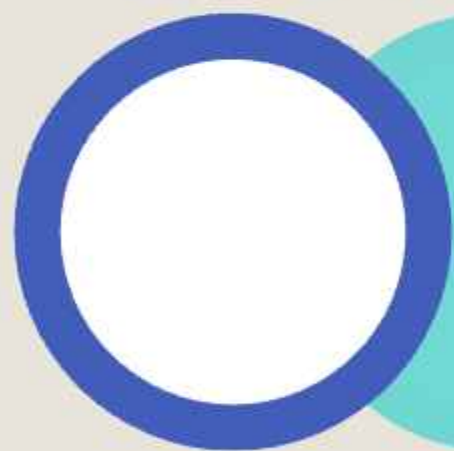
Konstitutsiya yaratish jarayoni

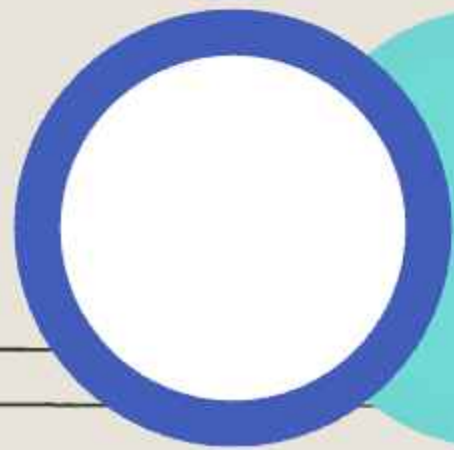
Konstitutsiyaviy
komissiya tuzilishi

Loyihani ishlab chiqish va
muhokama qilish

Xalq takliflarining kiritilishi

Qabul qilish marosimi

1990-yil 21-iyunda
O'zbekiston Oliy
Kengashining qarori
bilan maxsus
Konstitutsiyaviy
komissiya tashkil
etildi.

Ikki yildan ortiq vaqt davomida loyihani tayyorlash ishlari olib borildi.

Xalqaro tajriba – AQSh, Fransiya, Germaniya, Turkiya, Yaponiya va boshqa mamlakatlar konstitutsiyalari o'rganildi.

Loyihani keng jamoatchilik muhokamasiga qo'yish maqsadida respublikaning barcha hududlarida yig'ilishlar, davra suhbatlari, ommaviy axborot vositalari orqali ochiq muhokamalar o'tkazildi. Uzoq muhokamalardan so'ng tayyorlangan yakuniy loyiha 1992-yil **8-dekabr** kuni O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining 11-sessiyasida qabul qilindi.

1992-yil 8-dekabrda qabul qilingan O‘zbekiston Respublikasining Birinchi Konstitutsiyasi mustaqil davlatning siyosiy, huquqiy va iqtisodiy poydevorini belgilab berdi.

6 bo‘lim, 26 bob, 128 modda dan iborat:

- Umumiy qoidalar (davlat suvereniteti, xalq hokimiyati, tashqi siyosat prinsiplari).
- Inson va fuqarolarning asosiy huquq va erkinliklari.
- Jamiyat va shaxs o‘rtasidagi munosabatlar.

Davlat suvereniteti va mustaqillik

O'zbekiston Respublikasi mustaqil, suveren, demokratik, huquqiy davlat sifatida e'tirof etiladi.

Tashqi siyosatda teng huquqli munosabatlar, ichki siyosatda esa xalq hokimiyati asosiy prinsip sifatida mustahkamlangan.

Milliy qadriyatlar va
tarixiy merosni aks
ettirishi

Xalqaro
andozalarga
moslik

Bozor
iqtisodiyoti
yo'lini tan olish

Konstitutsiyada

Mustaqil,
demokratik va
dunyoviy davlat
tamoyili

Xalq ishtirokini
ta'minlagan yaratilish
jarayoni

Fuqarolik va
tenglik prinsipiga
urg'u

Demokratik islohotlarga start. Bozor iqtisodiyoti, xususiy mulk daxlsizligi, inson huquqlari ustuvorligi kabi g'oyalar keyingi iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy islohotlarning huquqiy asosiga aylandi.

Milliy qadriyatlar bilan uyg'unlik. Konstitutsiya o'zbek xalqining tarixiy merosi, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni zamonaviy demokratik tamoyillar bilan uyg'unlashtirdi.

Umumiy xulosa:

Birinchi Konstitutsiya – mustaqillikning eng yirik huquqiy yutug'i, demokratik, huquqiy davlat barpo etish yo'lidagi bosh qomus bo'lib, bugungi kun O'zbekistoni taraqqiyotining mustahkam huquqiy poydevori sifatida o'z ahamiyatini saqlab qolmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – 1992-yil 8-dekabr (oxirgi tahrirlar bilan)
2. “O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi yaratilishi tarixi” – O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi Qonunchilik palatasi rasmiy veb-sayti.
3. To'laganova, R. Konstitutsiyaviy huquq asoslari. – Toshkent: TDYuU nashriyoti, 2020.